

פְּרִיצַת דֶּרֶךְ Pritzat Derech: Hebrew For All

For Hebrew Teachers
למורים ומורות לעברית

Pritzat Derech: Hebrew for All

Pritzat Derech (Hebrew for “breaking through”): Hebrew for All is a North American initiative dedicated to removing barriers to Hebrew literacy for students with dyslexia and other language-based learning disabilities in Jewish day school settings.

Launched in memory of Pamela Kanfer, z”l, and with initial funding from Lippman Kanfer Family Foundation, the effort is led by Hebrew at the Center in partnership with Gateways: Access to Jewish Education, Scott Goldberg Consulting, Prizmah, and The Shefa Center. With members of each organization serving as the initiative Planning Team, this group assembled a wide range of academics, practitioners, field leaders, and stakeholders to help the field to better serve these students as they launched their Hebrew journeys.

Prior to moving into field testing in pilot communities, the initiative completed an extensive discovery phase, sponsored short-term research including a comprehensive literature review, and identified interventions that can help schools, educators, and communities understand and support these learners effectively. Through ongoing research, professional learning, and resource creation, Pritzat Derech aims to foster environments where all students can thrive in their Hebrew learning.

In Mishnah Avot 2:16, Rabbi Tarfon taught “It is not your duty to finish the work, but neither are you at liberty to neglect it.” True transformative change for the students this initiative aims to serve will require school-wide shifts in instructional methods, curricular choices, staffing and policies, and other systematic approaches that maximize learning for all students. It is the goal of this initiative to begin to help the field consider these deeper questions and approaches. In the interim, this introductory guide is designed to begin that conversation, enabling more stakeholders access to the knowledge and key principles that can start making a difference in the lives of so many. We must do what we can to begin to remove obstacles to learning Hebrew so that this sacred and modern language becomes a part of their rightful inheritance.

Key Goals of the Initiative Include:

- Raising awareness and understanding of dyslexia, language-based learning disabilities, and related challenges.
- Providing schools with tools, systems, and strategies to support these diverse learners in learning Hebrew.
- Addressing the unique complexities of teaching Hebrew as a second or non-native language.
- Building a collaborative network of educators, researchers, and community leaders who have the most up-to-date knowledge and expertise to support this specific population.

Key Deliverables of the Initiative Include:

- Curation of relevant research and knowledge to inform practice in classrooms and schools.
- Training programs and publications for teachers, school specialists and leaders, and community stakeholders to translate the knowledge into useable practice.
- Field pilots that embed a new position of Professional Hebrew Reading Specialist with this knowledge, practice, and training into schools and community.
- Developing a framework to bring this intervention to field-wide scale.

This introductory guide is the first publication being distributed to the field to begin to raise awareness; to build a common language across the field with which to discuss the challenges students, teachers, schools and families face; and to begin to inform practice. Over the next few pages, you will find the following:

1. Glossary of Terms

The glossary of terms provides non-specialists with the key vocabulary necessary to inform discussions about learning, language instruction, and the different dimensions of the challenges students can face when learning to read Hebrew, including those that are different than their reading of English, the first language of most Jewish day school students in North America.

2. Summary of Descriptive Learnings

While the research sponsored by this initiative continues to advance and more is expected to be learned as the project's pilots unfold, this section shares some important first learnings that have emerged from bringing together a group of critical academics, educators, practitioners, and other stakeholders to identify key knowledge, knowledge gaps, and new information emerging from current research.

3. Key FAQs

As this initiative has been introduced to teachers and school administrators, concerned parents, community leaders, and others, a number of common questions have been surfaced that can be answered in a well-researched and thoughtful manner, empowering more policies and practices across the field that are informed by the leading ideas and data-informed research.

4. Stakeholder Supplements

While much of this document is designed to create shared language for all stakeholders, we recognize the need to provide more tailored details and guidance to specific audiences within a school community. These include information for Hebrew teachers, Hebrew leaders (such as department chairs), reading specialists, general school administrators, and parents who help guide the direction and priorities of each school.

Over the course of this initiative, additional publications will be distributed such as a more prescriptive field guide, academic research, OpEds and other writings that help shift the narrative to help make the day school space more inclusive and reflective of Jewish commitments to inclusion and effective Jewish education for all.

FOR HEBREW TEACHERS:

Empowering Every Student in Hebrew Learning

> What To Know

As a Hebrew teacher, you are on the front lines of helping students connect with their language, their culture, and their Jewish identity. But for many students—especially those with dyslexia or language-based learning disabilities (LBD)—traditional methods of teaching Hebrew reading aren't enough.

Hebrew Instruction Presents Unique Challenges That Affect All Learners, and Especially Those With LBD:

- Hebrew is typically students' second or third language, but it's not learned in the same immersive way as English.
- The language's abjad orthography (consonant-based writing system) and reliance on vowel markers (nikud) create a reading system that differs fundamentally from English. Hebrew with nikud also requires additional visual processing to absorb both the letter and the vowel.
- Most Hebrew texts used in schools are vowelized, but students transition to unpointed text as they advance, requiring strong morphological and contextual knowledge.
- Hebrew's dense morphology—roots, patterns, prefixes, and suffixes—adds an extra layer of complexity.
- Oral language exposure to Hebrew is often minimal compared to English, making vocabulary development and reading comprehension more difficult.
- Students with LBD often display accurate decoding in Hebrew but struggle with fluency and automaticity, limiting their comprehension and motivation.

Many students with LBD are able to decode Hebrew with nikud accurately, but they read slowly, with limited fluency. This lack of fluency hinders comprehension and makes reading laborious and demotivating.

Early identification is key: Students who start behind in Hebrew fluency typically fall further behind unless they receive targeted support. Research shows that by second grade, "high-risk" students read only six words correct per minute (WCPM) in Hebrew, compared to 20 WCPM for typically developing peers.

What You Can Do

1. Deepen Your Understanding of Hebrew Reading Development

- Learn the Simple View of Reading: decoding x oral language comprehension = reading comprehension.
- Understand how Hebrew's structure—abjad orthography, use of nikud, and rich morphology—shapes how students learn to read.
- Recognize that oral language exposure (songs, read-alouds, spoken interaction) is essential to vocabulary and comprehension. Encoding and decoding are consistently shown to have a strong reciprocal relationship, pointing to the importance of teaching encoding (spelling) from the time at which students begin to learn to decode (write).

2. Strengthen Foundational Literacy Practices In Hebrew

- Provide explicit, systematic instruction in phonological awareness (especially consonant-vowel [CV] units in Hebrew), decoding, and fluency.
- Build towards morphological awareness: Hebrew roots and patterns are powerful tools for comprehension and word recognition, but they are most effective once students have acquired a foundational vocabulary. For beginning learners, focus first on decoding and building a bank of familiar words. As students progress, explicitly teach how roots and patterns form new words and how prefixes/suffixes change meaning. This helps students make connections between familiar and unfamiliar words and strengthens their reading comprehension.
- Use vowelized texts to support early readers. Remove vowels gradually and intentionally, while increasing oral exposure and vocabulary.

3. Target Fluency At Every Level

- Fluency isn't just reading quickly; it's about automaticity that frees up the brain for comprehension.
- Use repeated reading, choral reading, and phrase-cued texts to build fluency.
- Monitor fluency using words correct per minute (WCPM) and celebrate progress.
- Focus on oral fluency (reading aloud with expression) and comprehension.

4. Collaborate and Coordinate

- Talk with general studies colleagues and learning specialists about shared students.
- Coordinate on strategies, vocabulary, and even progress monitoring.
- Participate in professional development with colleagues across departments.
- Integrate Hebrew reading into MTSS frameworks, collaborating with colleagues to help define tiers of support: universal instruction, small-group intervention, and intensive individual support.

5. Use Tools and Resources Intentionally

- Select or request decodable texts with high-frequency Hebrew words.
- Incorporate visuals, auditory modeling, and multi-sensory approaches.
- Consider tools from initiatives like MaDYK for screening and data collection.

6. Engage Families As Partners

- Provide recorded read-alouds or word lists for students to practice at home.
- Help parents understand how Hebrew reading is different from English.
- Share vocabulary from class and encourage use of Hebrew words at home.

> Why This Matters

- **You are critical to making Hebrew accessible:** Most students will not receive separate reading instruction in Hebrew. You are the Hebrew reading teacher, even if that's not your title. You are the one who introduces decoding strategies, builds fluency, and supports comprehension.
- **Students with LBLD can succeed—if instruction is structured:** Research-backed strategies like structured literacy and explicit instruction can help struggling learners thrive in Hebrew. But these methods must be adapted to the specifics of Hebrew—its phonology, orthography, and morphology.
- **Fluency is a major barrier and a major opportunity:** Fluency is not just speed. It's accuracy, rate, and expression. Without fluency, comprehension suffers. By focusing on fluency, we give students the bandwidth to focus on meaning and connection.
- **You don't have to do it alone:** Collaboration with general studies teachers, reading specialists, and school leaders can help you integrate best practices and feel more confident in your instruction. Accessing training, coaching, and aligned tools can significantly improve your practice.

> Teaching Tips

- **Reinforce patterns:** Hebrew has predictable patterns; teach students to recognize them across words.
- **Differentiate your groups:** Use small group time to work more closely with students who need decoding or fluency support.
- **Include aural exposure daily:** Read aloud, play songs, or share Hebrew audio materials—even if students aren't yet fluent readers.
- **Teach morphology every day (in later stages of learning):** Practice roots (shorashim), prefixes, and suffixes using word sorts, games, and sentence construction.

> Bottom Line

You can make a lasting impact. Students remember how they felt in Hebrew class—whether they felt included, successful, and seen. With the right knowledge and support, you can be the teacher who helps all students break through.

For additional tools, training opportunities, or to join a network of schools addressing these challenges, contact *Dr. Sarah Robinson Levy*, Director of Pritzat Derech: Hebrew for All at:

hebrewforall@hebrewatthecenter.org

למורים ומורות לעברית: להעצים כל תלמיד ותלמידה בלימוד עברית

מה כדאי לדעת

כמורים לעברית, אתם נמצאים בחזית העשייה, ועוזרים לתלמידים להתחבר לשפה, לתרבות ולזהות היהודית שלהם. אך עבור תלמידים רבים—במיוחד אלה עם דיסלקציה או לקויות למידה מבוססות שפה (LBLD)—שיטות הוראת הקריאה המסורתיות אינן מספקות.

הוראת עברית מציבה אתגרים ייחודיים המשפיעים על כל הלומדים, ובעיקר על אלה עם לקויות למידה מבוססות שפה:

- **עברית היא בדרך כלל שפה שנייה או שלישית עבור התלמידים**, והיא אינה נלמדת באותה צורה של הטמעה (immer-sion) כמו אנגלית.
- **האורתוגרפיה האבג'דית של השפה** (מערכת כתיבה מבוססת עיצורים) וההסתמכות על סימני ניקוד יוצרות מערכת קריאה השונה באופן מהותי מאנגלית. עברית עם ניקוד דורשת גם עיבוד חזותי נוסף כדי לקלוט גם את האות וגם את סימן התנועה.
- **רוב הטקסטים בעברית המשמשים בבתי ספר מנוקדים**, אך עם התקדמותם, תלמידים עוברים לטקסט **לא מנוקד**, מה שמחייב ידע מורפולוגי והקשרי חזק.
- **המורפולוגיה "הצפופה" של העברית**—שורשים, משקלים, תחיליות וסופיות—מוסיפה רמת מורכבות נוספת.
- **החשיפה לשפה העברית המדוברת היא לעיתים קרובות מינימלית** בהשוואה לאנגלית, מה שמקשה על פיתוח אוצר המילים והבנת הנקרא.
- **תלמידים עם לקויות למידה מבוססות שפה מפגינים לעיתים קרובות פענוח מדויק בעברית, אך מתקשים בשטף ובאוטומטיות**, דבר המגביל את הבנתם ואת המוטיבציה שלהם.
- **תלמידים רבים עם לקויות למידה מבוססות שפה, מסוגלים לפענח עברית עם ניקוד בדיוק רב, אך הם קוראים לאט ובשטף מוגבל**. חוסר שטף זה מעכב את ההבנה והופך את הקריאה למאומצת ומדכאת מוטיבציה.
- **זיהוי מוקדם הוא המפתח**: תלמידים המתחילים לצבור פער בשטף הקריאה בעברית, נוטים להישאר מאחור, אלא אם כן הם מקבלים תמיכה ממוקדת. מחקרים מראים כי בכיתה ב', תלמידים הנמצאים ב"קבוצת סיכון גבוהה" קוראים רק 6 מילים נכונות לדקה בעברית, בהשוואה ל-20 מילים נכונות לדקה בקרב בני גילם המתפתחים באופן תקין.

למה זה חשוב <

1. אתם חיוניים להנגשת העברית

רוב התלמידים לא יקבלו הוראה שמתמקדת רק בפיתוח יכולת הקריאה בעברית. אתם המורים להוראת הקריאה בעברית, גם אם זה לא התואר הרשמי שלכם. אתם אלה שמציגים אסטרטגיות פענוח, בונים שטף ותומכים בהבנה.

2. תלמידים עם לקויות למידה מבוססות שפה יכולים להצליח—אם ההוראה מובנית

אסטרטגיות מבוססות מחקר כמו אוריינות מובנית (structured literacy) והוראה מפורשת יכולות לעזור ללומדים מתקשים לשגשג בעברית. אך שיטות אלה חייבות להיות מותאמות באופן ספציפי לעברית—לפונולוגיה, לאורתוגרפיה ולמורפולוגיה שלה.

3. שטף הוא מחסום משמעותי והזדמנות גדולה

שטף אינו רק מהירות. הוא כולל דיוק, קצב והנגנה (הבעה) ברמת המילה, המשפט והטקסט. ללא שטף, הבנת הנקרא נפגעת. על ידי חיזוק השטף, הקורא יהיה מסוגל להפנות משאבים קוגניטיביים להפקת משמעות מהכתוב.

4. אתם לא לבד

שיתוף פעולה עם המורים ללימודים כלליים, מומחי קריאה ומנהיגי בתי הספר יכול לעזור לכם לשלב את הפרקטיקות הטובות ביותר ולהרגיש בטוחים יותר בהוראה שלכם. שימוש בהכשרות, ליווי וכלים מותאמים יכול לשפר משמעותית את עבודתכם.

טיפים להוראה <

- **חזקו דפוסים מורפו-אורתוגרפיים:** לעברית יש תבניות צפויות (שורשים, משקלים וכו'); למדו את התלמידים לזהות אותם במילים שונות.
- **התאימו את הקבוצות:** השתמשו בזמן של עבודה בקבוצות קטנות כדי לעבוד באופן פרטני עם תלמידים הזקוקים לתמיכה בפענוח או בשטף.
- **שלב חשיפה שמיעתית מדי יום:** הקריאו בקול רם, השמיעו שירים או חומרי שמע בעברית—גם אם התלמידים אינם קוראים עדיין בשטף.
- **למדו מורפולוגיה מדי יום (בשלבי למידה מתקדמים):** תרגלו שורשים, תחליות וסופיות באמצעות מיון מילים, משחקים ובניית משפטים.

מה אפשר לעשות

בשורה התחתונה

אתם יכולים ליצור השפעה מתמשכת. תלמידים זוכרים כיצד הרגישו בשיעור עברית – האם הרגישו שהם כלולים, מוצלחים ונראים. עם הידע והתמיכה הנכונים, אתם יכולים להיות המורים שיעזרו לכל התלמידים לפרוץ דרך.

1. העמיקו את הבנתכם לגבי התפתחות הקריאה בעברית

- למדו את מודל הקריאה הפשוט (The Simple View of Reading): פענוח × הבנה שפתית = הבנת הנקרא.
- הבינו כיצד המבנה הייחודי של השפה העברית – אורתוגרפיה אבג'דית, שימוש בניקוד ומורפולוגיה מורכבת – משפיע על אופן לימוד הקריאה של התלמידים.
- הכירו בכך שחשיפה לשפה מדוברת (שירים, קריאה בקול רם, אינטראקציה מילולית) חיונית לפיתוח אוצר מילים והבנה. הוכח באופן עקבי כי קיים קשר הדדי חזק בין קידוד (כתיבה/איות) לפענוח (קריאה), מה שמדגיש את חשיבות הוראת הקידוד כבר מהשלב שבו תלמידים מתחילים ללמוד לפענח.

2. חזקו פרקטיקות אוריינות יסודיות בעברית

- ספקו הוראה מפורשת ושיטתית של מודעות פונולוגית (במיוחד ליחידות הברה-תנועה בעברית), פענוח ושטף. בנו בהדרגה את המודעות המורפולוגית: שורשים ומשקלים בעברית הם כלים עוצמתיים להבנה וזיהוי מילים, אך הם הכי יעילים רק לאחר שהתלמידים רכשו אוצר מילים בסיסי. עבור לומדים מתחילים, התמקדו תחילה בפענוח ובניית מאגר מילים מוכרות. ככל שהתלמידים מתקדמים, למדו באופן מפורש כיצד שורשים ומשקלים יוצרים מילים חדשות וכיצד תחיליות/סופיות משנות משמעות. זה עוזר לתלמידים ליצור קשרים בין מילים מוכרות ללא מוכרות ומחזק את הבנת הנקרא.
- השתמשו בטקסטים מנוקדים כדי לתמוך בקוראים צעירים. הסירו את הניקוד באופן הדרגתי ומכוון, במקביל להגברת החשיפה לשפה הדבורה (פיתוח מיומנות הבנת הנשמע) ואוצר המילים.

3. התמקדו בשטף בכל רמה

- שטף אינו רק קריאה מהירה; מדובר בשליפה אוטומטית מרמת האות וזיהוי המילה ועד לרמת הטקסט, שמפנה משאבים קוגניטיביים להתמקד בהבנה.
- השתמשו בשיטות כמו קריאת הד (repeated reading), קריאת מקהלה (choral reading), וטקסטים עם סימון קטעי קריאה (phrase-cued texts) כדי לבנות שטף.
- נטרו את השטף באמצעות מדידת מספר המילים הנכונות לדקה והוקירו את ההתקדמות.
- התמקדו בקריאה שוטפת עם הנגנה/אינטונציה נכונה (קריאה בקול רם עם הבעה) ובהבנה.

4. שתפו פעולה ותאמו

- שוחחו עם עמיתים ללימודים כלליים ומומחי למידה לגבי תלמידים משותפים.
- תאמו אסטרטגיות, אוצר מילים ואף ניטור התקדמות.
- השתתפו בפיתוח מקצועי עם עמיתים ממחלקות שונות.
- שלבו את הוראת הקריאה בעברית במסגרות MTSS (מערכות תמיכה מרובדות), ושיתפו פעולה עם עמיתים כדי להגדיר את רמות התמיכה: הוראה אוניברסלית, התערבות בקבוצות קטנות, ותמיכה פרטנית אינטנסיבית.

5. השתמשו בכלים ומשאבים באופן מכוון

- בחרו או בקשו טקסטים "מבוקרים" (decodable texts) עם מילים נפוצות בעברית או מילים בעלות תבנית חוזרת.
- שלבו אמצעים חזותיים, הדגמות קוליות וגישות רב-חושיות.
- שקלו להשתמש בכלים מיוזמות כמו MaDYK לאבחון ואיסוף נתונים.

6. שתפו את המשפחות

- ספקו הקלטות של קריאה קולית או רשימות מילים כדי שתלמידים יוכלו לתרגל בבית.
- עזרו להורים להבין את ההבדל בין קריאה בעברית לאנגלית.
- שתפו במילים שנלמדו בכיתה ועודדו שימוש במילים עבריות בבית.

לכלים נוספים, הזדמנויות הכשרה, או כדי להצטרף לרשת בתי ספר המתמודדים עם אתגרים אלו, צרו קשר עם: **ד"ר שרה רובינסון לוי** מנהלת, "פריצת דרך: עברית לכולם"

hebrewforall@hebrewatthecenter.org

For more information:

Visit hebrewatthecenter.org/pritzat-derech

or contact **Dr. Sarah Rubinson Levy**,

Director of Pritzat Derech: Hebrew for All,

at hebrewforall@hebrewatthecenter.org.

עברית במרכז
HEBREW AT THE CENTER

